הִלְכוֹת תְּפִלָּה סִימָן ק קא

ק תְּפִלַּת הַמּוּעָד צָרִיךְ לְסַדֵּר. וּבוֹ סָעִיף אֶחָד:

א ראש השנה ל״ה (ע״א).

א א**תְּפִלּוֹת שֶׁל מוּעָדוֹת (א) וְשֶׁל (ו) רָאשֵׁי חֳדָשִׁים צָרִיךְ לְסַדֵּר תְּפִלָּתוֹ קֹדֶם שֶׁיִּתְפַּלֵּל, כְּדֵי שֶׁתְּהֵא שְׁגוּרָה בְּפִיו.** (הַגָּהוֹת: **(ב)** כְּשֶׁמִּתְפַּלְּלִים עַל פֶּה, אֲבָל כְּשֶׁמִּתְפַּלְּלִין **(ג)** מִתּוֹךְ **(ד)** [ב] הַסִּדּוּר מֵתָר, דְּהָא רוֹאֶה מַה שֶּׁמִּתְפַּלֵּל, וְכֵן נוֹהֲגִין) (בית יוסף בשם הרב רבינו מנוח (ד״ה כתב ה״ר מנוח)):

קא שֶׁצָּרִיךְ לְכַוֵּן בְּכָל הַבְּרָכוֹת, וְשֶׁיְּכַל לְהִתְפַּלֵּל בְּכָל לָשׁוֹן. וּבוֹ ד׳ סְעִיפִים:

א בְּרָכוֹת ל״ד (ע״ב).
ב שָׁם בְּרֵאשׁ״ש (פ״ד ס״כא). ג שָׁם ל״א (ע״א).
ד שָׁם כ״ד (ע״ב).

א (א) * א**הַמִּתְפַּלֵּל צָרִיךְ (ב) שֶׁיְּכַוֵּן בְּכָל הַבְּרָכוֹת, * וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לְכַוֵּן בַּכֻּלָּם, לְפָחוֹת * יְכַוֵּן (ג) בָּאָבוֹת. וְאִם לֹא כִּוֵּן בָּאָבוֹת, ב**אַף עַל פִּי שֶׁכִּוֵּן בְּכָל הַשְּׁאָר יַחֲזוֹר וְיִתְפַּלֵּל. הַגָּהוֹת: (ד) * וְהָאִידְנָא אֵין חוֹזְרִין בִּשְׁבִיל חֶסְרוֹן (ו) [א] כַּוָּנָה, שֶׁאַף בַּחֲזָרָה קָרוֹב הוּא שֶׁלֹּא יְכַוֵּן, אִם כֵּן לָמָּה יַחֲזוֹר (טור): **ב** ג**לֹא יִתְפַּלֵּל (ג) * בִּלְבּוֹ לְבַד, אֶלָּא מְחַתֵּךְ הַדְּבָרִים בִּשְׂפָתָיו (ה) וּמַשְׁמִיעַ (ג) [ג] לְאָזְנָיו בְּלַחַשׁ, (ו) וְלֹא יַשְׁמִיעַ (ז) קוֹלוֹ. * דוְאִם אֵינוֹ יָכוֹל**

בַּאֵר הַיטֵב

א (ו) **רָאשֵׁי חֳדָשִׁים.** עַיֵּן בְּ״ח וּשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סק״א): (ג) **הַסִּדּוּר.** וּבְפִיּוּטִים שֶׁחָמוּר פְּרוּשָׁם, צָרִיךְ לְהַסְדִּיר תְּחִלָּה וְלֹא מְהָנֵי סָפֵר בָּזֶה. ט״ז (סק״א):

א (ן) **כַּוָּנָה.** אֲבָל בְּקְרִיאַת שְׁמַע כֵּיוָן דְּדִי בְּפָסוּק אֶחָד חוֹזְרִין, כְּמוֹ שֶׁכָּתַב סִימָן ס״ג סָעִיף ד׳: **ב (ב) בִּלְבּוֹ.** וְאִם הִתְפַּלֵּל בִּלְבּוֹ, צָרִיךְ עִיּוּן אִם יָצָא. עַיֵּן מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ב): (ג) **לְאָזְנָיו.** וְאִם לֹא הִשְׁמִיעַ לְאָזְנָיו יָצָא. הָאַרְ״י ז״ל לֹא הָיָה מַשְׁמִיעַ קוֹלוֹ אֲפִלּוּ

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

א (ב) הַסִּדּוּר. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וּבִשְׁיָרֵי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה (סק״א) כָּתַב דְּרָבָּא דְּעָלְמָא מִתְפַּלְּלִין תְּפִלַּת רֹאשׁ חֹדֶשׁ וְכֵיוֹצֵא בָּעִל פֶּה, וְעַיֵּן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ב) וּפִיּוּטִים לְאָמְרָהּ בָּעִל פֶּה. וְעַיֵּן שָׁם בְּשֵׁם תְּשׁוּבַת הָרַשְׁבַּ״ש שֶׁשָּׁמַע מֵאֲבִיו שֶׁקִּבֵּל שֶׁלֹּא נָהֲגוּ לְהַסְדִּיר תְּפִלַּת מוֹעָדִים, לְפִי שֶׁאֵין לְהַסְדִּיר רַק כְּשֶׁהִיא כְּלָה תְּפִלָּה מֻחְדֶּשֶׁת, וְעַיֵּן שָׁם בְּתְשׁוּבַת רַשְׁבַּ״ש סִימָן קצ״ג. וְנִרְאֶה דְּלִכְךָ מִכָּל שֶׁכֵּן שֶׁלֹּא חִשְׁשׁוּ בְּחַנָּה וּפוּרִים, כֵּיוָן דְּמִלְּתָא דְּזוּטְרֵי הִיא בְּפוּמְבָּא דְּרָבָּא דְּאִינְשֵׁי, וְאַף שֶׁעָבַר עָלָיו שָׁנָה זוֹכְרִים אוֹתָהּ הֵיטֵב וְאֵין צָרִיךְ סִדּוּר:

א (א) כַּוָּנָה. עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְנָכוֹן הַשּׁוּרָת אָדָם עַצְמוֹ לְכַוֵּן עַל כָּל פָּנִים בְּחֶתִימַת שֶׁל כָּל בְּרָכָה כו׳, וְעַיֵּן בְּעֵטֶרֶת זְקֵנִים (סק״א) עַל זֶה: **ב (ג) לְאָזְנָיו.** עַיֵּן בְּאֵר הֵיטֵב. וְעַיֵּן בְּיֵד אֶפְרַיִם (על מג״א סק״ג) מַה שֶּׁכָּתַב מִדִּבְרֵי הַבְּכוֹר שׁוֹר בְּבִרְכוֹת (לא). וּבְרַעְיָא מְהֵימְנָא פָּרָשַׁת פִּנְחָס (ח״ג רל׳:) כָּתַב בְּצִלּוֹתָא כָּל חַד מִצְּלֵי בְּחַשָּׁאי דִּלְא יִשְׁתְּמַע קָלָא דִּילֵיהּ בְּצִלּוֹתָא לְגַבֵּי דְּחַבְרֵיהּ כו׳, מִשְּׁמַע שֶׁאַף

בַּאוּר הֲלָכָה

א * **הַמִּתְפַּלֵּל וְכוּ׳.** זֶה אִתְיָא אֲפִלּוּ לְמַאן דְּאָמַר לְעֵיל בְּסִימָן ס׳ סָעִיף ד׳ דְּמִצְוֹת אֵין צְרִיכוֹת כַּוָּנָה, דְּשָׁם הַיְנוּ לְצֵאת יְדֵי הַמִּצְוָה, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בָּזֶה דְּעִנְיָנוֹ הוּא שֶׁלֹּא יְכַוֵּן בְּדִבְרֵי אֲחֵרִים בְּעֵת הַתְּפִלָּה. **וּמַשְׁמַע מִלְּשׁוֹן הָרַשְׁבַּ״א** (ברכות יג: ד״ה שמע) הַמּוּבָא בְּבֵית יוֹסֵף לְעֵיל בְּסִימָן ס״ג דְּבִזּוּר הַפַּתְחִיל כָּתַב **דְּיֵשׁ לְיַחֵד בָּאבוֹת שֶׁלֹּא יְהֵא לִבּוֹ פּוֹנֶה בְּאֶמְצַע הַבְּרָכָה לְדְבָרִים אֲחֵרִים, וַאֲפִלּוּ אִם בְּעֵת שֶׁיֹּאמַר אַחַר כָּךְ הַתְּבוֹת שֶׁל הַבְּרָכָה יַחֲזוֹר וְיכַוֵּן.** כֵּן מַשְׁמַע לְכְאוֹרָה שָׁם מִפְּשָׁטוּת לְשׁוֹנוֹ אַף דְּיֵשׁ לְדַחוֹת קְצָת. **וְיֵשׁ לְעַנְיֵן דִּיעֲבַד, וְעַל כָּל פָּנִים לְכַתְּחִלָּה יֵשׁ לְיַחֵד בָּזֶה מְאֹד:**

* **וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל וְכוּ׳. מִשְׁמַע מִלְּשׁוֹן זֶה דְּאֲפִלּוּ לְכַתְּחִלָּה מֻתָּר לַעֲמֹד וּלְהִתְפַּלֵּל, כֵּיוָן שֶׁהוּא אָנוּס שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ,** וְכֵן מַשְׁמַע לִישְׁנָא דְּבְרָכוֹת (ברכות כד:). וּלְפָלָא שֶׁלֹּא הֻזְכַּר זֶה בְּרַמְבַּ״ם (תפילה פ״ה ה״א), שֶׁכְּתַב דִּין זֶה רַק בְּלִשּׁוֹן דִּיעֲבַד שֶׁאִם כִּוֵּן רִאשׁוֹנָה יָצָא, וְאוּלַי בְּאֵינוֹ יָכוֹל גַּם הוּא מוֹדֶה דְּזֶה מוּטָב מִשֶּׁלֹּא יִתְפַּלֵּל כְּלָל. **וְעַל כָּל פָּנִים נִרְאֶה פָּשׁוּט דְּאִם יָכוֹל לְהִמְתִּין וְלִיַּשֵּׁב דַּעְתּוֹ מִטָּרְדוֹתָיו וְלֹא יַעֲבֹר זְמַן קְרִיאַת שְׁמַע וּתְפִלָּה עַל יְדֵי זֶה, דְּצָרִיךְ לְיַשֵּׁב דַּעְתּוֹ:**

* **יְכַוֵּן בָּאבוֹת.** עַיֵּן לְעֵיל בְּסִימָן נ״ג סָעִיף ה׳ **בְּהַגָּ״ה דְּמַשְׁמַע שָׁם דְּבְדִיעֲבַד מְהָנֵי אִם הִתְפַּלֵּל שֶׁלֹּא צִבּוּר אַף שֶׁאֵינוֹ מַבִּין מַה שֶּׁהוּא אוֹמֵר, וְאוּלַי דְּשָׁם מְיִירֵי שֶׁמֵּבִין עַל כָּל פָּנִים בְּרָכַת אָבוֹת. אוֹ אֶפְשָׁר דְּשָׁלִיחַ צִבּוּר עָדִיף טְפֵי,** מִשּׁוּם דְּשׁוֹמֵעַ כְּעוֹנֶה וְהָוֵי כְּאִלּוּ הִשְׁמִיעַ אֲמֵר בְּעַצְמוֹ הִבְרָכוֹת אָבוֹת וְהוּא מֵבִין בְּאוּרוֹ. **וּלְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הַפְּרִי מְגַדִּים** בְּסִימָן תר״ץ בְּאִשֵּׁל אַבְרָהָם סָעִיף קָטָן ט׳ **אִי אֶפְשָׁר לְהוֹצִיא בְּאֹפֶן זֶה, וְעַל כָּרְחָךְ כְּתִרוּצֵנוּ הָרִאשׁוֹן:**

* **וְהָאִידְנָא אֵין חוֹזְרִין וְכוּ׳.** לְכְאוֹרָה כַּוָּנָתוֹ אִם סַיֵּם הַשְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה וְלֹא כִּוֵּן בְּאָבוֹת, אֲבָל אִם עוֹמֵד אֵצֶל אַתָּה גִּבּוֹר וְנִזְכָּר שֶׁלֹּא כִּוֵּן בְּאָבוֹת, כֵּיוָן דְּמִצַּד הַדִּין לֹא יָצָא נִמְצָא לוֹ שֶׁיְּכַוֵּן עוֹד בְּרָכוֹת שֶׁלֹּא יָצָא בָּהֶם אַחֲרֵי דְּחָסֵר לוֹ בְּרָכַת אָבוֹת, וְכִי מִפְּנֵי שֶׁקָּרוֹב שֶׁלֹּא יְכַוֵּן נֹאמַר לוֹ שֶׁיְּכַוֵּן עוֹד בְּרָכוֹת שֶׁבְּדַוַּאי לֹא יָצָא בָּהֶם, כֵּן הָיָה נִרְאֶה לִי. **אֲבָל מִדִּבְרֵי הַחַיֵּי אָדָם** כְּלָל כ״ד דִּין ב׳ **מַשְׁמַע דְּאִינוֹ חוֹזֵר אֶפְלּוּ עוֹמֵד אֵצֶל אַתָּה גִּבּוֹר. וְיוֹתֵר נִרְאֶה לִי עֵצָה אַחֶרֶת בְּאֹפֶן זֶה שֶׁלֹּא יֹאמַר עוֹד עַתָּה כְּלָל וְיִמְתִּין עַל הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר שֶׁיֹּאמַר בְּרֻכַת אָבוֹת וְיִכַּוֵּן לָצֵאת, וּכְשֶׁיַּגִּיעַ הַשְּׁלִיחַ צִבּוּר לִבְרֻכַת אַתָּה גִּבּוֹר יַתְחִיל בְּעַצְמוֹ** דְּהֵלָא בִּתְפִלָּה קַיְמָא לַן דְּאִינוֹ מוֹצִיא אֶלָּא דִּוְקָא מִי שֶׁאֵינוֹ בָּקִי, מַה שֶּׁאֵין כֵּן בְּאָבוֹת כֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ יָכוֹל לְבָרֵךְ אוֹתָהּ בְּעַצְמוֹ:

ב * **בִּלְּבּוֹ. וּבְדִיעֲבַד אִם הִתְפַּלֵּל בִּלְבּוֹ, מִצַּד הַמָּגֵן אַבְרָהָם** (סק״ב) **דְּלֹא יָצָא, וְכֵן כָּתַב בְּסֵפֶר נֶפֶשׁ הַחַיִּים** (סוף שער ג׳) פֶּרֶק ה׳:

* **וְאִם אֵינוֹ יָכוֹל לְכַוֵּן בְּלַחַשׁ. עַיֵּן בְּמִשְׁנָה בְּרוּרָה** (סק״ח) **בְּשֵׁם הַט״ז** (סק״א). **וּלְפִי מַה דְּאִיתָא בַּזֹּהַר** (ח״ב רכ.) **שֶׁאִם מַבְהִיל קוֹלוֹ בִּתְפִלָּה כָּל כָּךְ עַד שֶׁחֲבֵרוֹ יָכוֹל לִשְׁמֹעַ אֵין תְּפִלָּתוֹ נִשְׁמַעַת לְמַעְלָה, נִרְאֶה לִי שֶׁאֵין לְסָמֹךְ עַל קוֹלוֹ שֶׁל** לֹא הִשְׁמִיעַ יָצָא, כֵּיוָן שֶׁמִּכָּל מָקוֹם הוֹצִיא בִּשְׂפָתָיו. **(ו) וְלֹא יַשְׁמִיעַ.** דִּכְתִיב בִּתְפִלַּת חַנָּה ״רַק שְׂפָתֶיהָ נָעוֹת וְקוֹלָהּ לֹא יִשָּׁמֵעַ״. וְכָל הַמַּשְׁמִיעַ קוֹלוֹ בִּתְפִלָּתוֹ הֲרֵי זֶה מִקְטַנֵּי אֲמָנָה, כְּאִלּוּ אֵין מַאֲמִין שֶׁהַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ תְּפִלַּת לַחַשׁ. וְכָל הַמַּגְבִּיהַּ קוֹלוֹ בִּתְפִלָּתוֹ הֲרֵי זֶה מִגְּבִיאֵי הַשֶּׁקֶר שֶׁהָיָה דַּרְכָּן לִצְעֹק בְּקוֹל לַעֲבוֹדָה זָרָה שֶׁלָּהֶן. וַעֲיַן בְּבִרְכֵּי יוֹסֵף (סק״ג) **וּבְחַיֵּי אָדָם** (ח״א כלל כב דין יא) **א]דְּלְכַתְּחִלָּה צָרִיךְ לְהִתְפַּלֵּל בְּלַחַשׁ כָּל כָּךְ שֶׁאַף חֲבֵרוֹ הָעוֹמֵד בְּסָמוּךְ לוֹ לֹא יְהֵיֶה יוֹכֵל לִשְׁמֹעַ, וּמִכָּל מָקוֹם אִם אִי אֶפְשָׁר לוֹ לְכַוֵּן בְּעִנְיָן זֶה יֵשׁ לוֹ לַעֲשׂוֹת בְּעִנְיָן שֶׁיָּכוֹל לְכַוֵּן אַף שֶׁיִּהְיֶה שֶׁלֹּא יַטְרִיד לַאֲחֵרִים וּכְדִלְקַמַּיהּ:** **(ז) קוֹלוֹ.** וַאֲפִלּוּ בְּפִסּוּקֵי דְּזִמְרָה טוֹב שֶׁלֹּא לְהָרִים קוֹל כִּי הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שׁוֹמֵעַ בְּלַחַשׁ, לֹא כְּאוֹתָם הַמַּגְבִּיהִים קוֹלָם יוֹתֵר

שַׁעַר הַצִּיּוּן

א (ן) טור: **(ג)** חַיֵּי אָדָם (ח״א כלל כד דין ב): **(ג) סָמ״ק** (סי׳ יא) **וַאֲגַדָּה** (ברכות פ״ה ס״ק קכ). **אַךְ בְּסָמ״ק כָּתַב דִּלְעִנְיַן דִּיעֲבַד מוֹדִים קִיל מֵאָבוֹת, וּבְאַגַּדָּה סָתָם בָּזֶה:** **(ז)** טוּר וְשֻׁלְחָן עָרוּךְ הַגְּרַ״ז: **ב (ס)** בָּדָק הַבַּיִת (ד״ה יש אומרים): **(ו)** הַגְּרַ״ז (ס״ב) וְחַיֵּי אָדָם (ח״א כלל כב דין יא):

לִיקוּטֵי דִּבְרֵי הָרַב: א] ובשו״ע הרב (ס״ב) כתב: ולא ישמיע קולו (לאחר העומד אצלו חוץ לד׳ אמותיו).

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah